

Nr 60

Av herr Ekström i Iggesund m. fl., om viss utredning rörande aktiebolagslagens bestämmelser.

Under senare år har kunnat förmärkas en alltmer ökad aktiebolagsbildning. Förutom tillkomsten av lag om försäkring för allmän tilläggs-pension torde det även finnas andra skäl till denna utveckling. Av från kungl. patent- och registreringsverket inhämtade uppgifter framgår, att under år 1960 inregistrerades 5 539 nya aktiebolag. Under de närmast föregående åren uppgick registreringarna till följande tal: år 1956 1 660, år 1957 1 854, år 1958 1 939 och år 1959 2 632.

Det ökade antalet aktiebolag och icke minst möjligheten för en enskild person att driva verksamhet under ett flertal bolagsnamn aktualiserar olika spörsmål beträffande den nuvarande aktiebolagslagens bestämmelser. Lagens 105—113 §§ innehåller bestämmelser om ett bolags kontrollerande organ, dvs. revisorerna, och lämnar därvid detaljerade föreskrifter hur dessa skola utses, deras antal, kvalifikationer, plikter och befogenheter. Utan att närmare ingå på de här ovan nämnda paragrafernas innehåll, vill vi endast anföra, att 107 §, som innehåller stadgande om revisors kvalifikationer, tilldrar sig ett särskilt intresse. 1 mom. 3 st. har följande lydelse: »Till revisor må ej utses den som är befattningshavare i bolaget eller eljest intager en underordnad eller beroende ställning till styrelseledamot eller verkställande direktör eller till befattningshavare i bolaget åt vilken uppdragits att ombesörja bokföringen eller medelsförvaltningen eller kontrollen däröver, ej heller styrelseledamots, verkställande direktörs eller sådan befattningshavares make eller den som med honom är i rätt upp- eller nedstigande skyldskap eller svågerlag eller är hans syskon eller med honom är i det svågerlag att den ene är gift med den andres syskon.»

Under senare år har kunnat konstateras, att s. k. bokförings- och revisionsbyråer upprättats i avsevärd uppfattning. Den som driver ett dylikt företag behöver icke vara auktoriserad revisor eller godkänd granskningsman eller över huvud taget uppfylla kompetensvillkoren. Dessa byråer åtar sig uppdraget att sköta bokföring, deklARATIONER och övriga redovisningshandlingar för bl. a. de allt fler smärre bolagen. Bokförings- och revisionsbyråerna ombildas själva till aktiebolag, företrädesvis av det skäl som tidigare anförts. Enligt aktiebolagslagens 107 § synes till revisor i ett bolag endast kunna utses fysiska personer. Här

inträffar nu det märkliga. Man kan nämligen påträffa det förhållandet, att en bokförings- och revisionsbyrå mot årlig ersättning handhar bokföringen eller åtminstone bokslutet för ett aktiebolag samtidigt som detta sistnämnda bolag vid sin bolagsstämma utsett bokföringsbyråns verkställande direktör eller kanske annan i bokföringsbyrån anställd som revisor. Detta förekommer och synes kunna äga rum utan att man åsidosätter bestämmelserna i 107 § aktiebolagslagen. Det torde icke närmare behöva motiveras, att ett dylikt förhållande måste anses vara i högsta grad otillfredsställande, varför en översyn av bestämmelserna om revision för aktiebolag snarast bör komma till stånd.

Särskilda föreskrifter finnes i aktiebolagslagen om s. k. koncernbildning. Aktiebolag har sålunda under vissa förutsättningar skyldighet att uppge aktiebolag vari aktiebolaget har intresse och har därvid att uppge något av aktiebolagen såsom moderbolag. För att få en kontroll över av enskilda drivna aktiebolag borde en enskild person vilken har avgörande inflytande i mer än ett aktiebolag åläggas skyldighet att hos aktiebolagsregistret göra särskild anmälan om de aktiebolag vari han har inflytande och som i ett eller annat avseende har samarbete med varandra. Genom en sådan åtgärd skulle man kunna förebygga, att en person genom att driva verksamhet i skydd av flera bolag använder denna form för att få sådana fördelar som icke bör ha det allmännas stöd. För den som har bärande skäl att driva verksamhet under skilda bolagsnamn bör det icke vara något men, att hans tillgångar och skulder kan bedömas i ett sammanhang, oavsett antalet aktiebolag. Även detta spörsmål synes det mig vara angeläget att närmare utreda.

Under hänvisning till det ovan anförda föreslås,

att riksdagen måtte besluta att hemställa till Kungl. Maj:t om en utredning rörande aktiebolagslagens bestämmelser i de stycken som i denna motion anförts.

Stockholm den 18 januari 1961

Sven Ekström
i Iggesund

Svante Lundkvist

Bengt Fagerlund

John Eriksson
i Bäckmora